

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Oskrbovalnice.*)

I.

Družabno življenje v modernih državah premija se vedno, in premenilo se je zlasti v novejšem času tako izdatno, da so življenjski pogoji danes vse drugi od onih prejšnjih dob.

Ves napredek v vedah, kateremu je sledil velikanski napredek pri izdelovanju dobrih in modernih prometnih sredstev, provzročil je ves drug način družabnega sestavka. Družabno življenje, prej omejeno na ožje kroge, okraje in dežele, otreslo se je svojih spon, katerih ne najdemo niti več pri državnih mejah, in celo ne več na mejah svetovnih delov. Naše družabno življenje postalo je kozmopolitično. Naravno je zato tudi, da je treba to življenje prilagoditi premenjenim razmeram.

Da je nekaj bolnega na običnem družabnem telesu, vidi se na raznih pojavih nejevolje in nezadovoljnosti. Razne politične stranke uvidevajo to bolezen ter nasvetujejo sredstva po stališču, katero slučajno njih pristaši zavzemajo v občini človeški družbi.

Ker je pa preustroj človeške družbe najbolje vplival na one sloje, kateri so več ali manj brez premoženja, in žive po prislovcu »iz rok v usta«, začelo se je pri teh slojih najočitnejše gibanje proti sedanjim razmeram. Kakor je povsod v naravi, da se delujoče sile, kadar so bile spuščene, ne omeje na predpisani točki, marveč se zaletajo še mnogo dalje, tako vidimo tudi pri tem gibanju. Napačno razumevanje resničnih proizvodjalnih razmer porabilo je veliko število voditeljev nižjega ljudstva v to, da je iskalo od pomoči temu ljudstvu v uničenje onih slojev, kateri kaj premorejo. Pojavil se je boj proti kapitalu. Vsak trezno misleč človek razvideti mora, da je to napačna pot. — Res pravijo dotični voditelji, mi se bojujemo proti kapitalizmu, katerega vsak po svojem tolmači, ali končno je vendar povsod videti ono slabo človeško lastnost, »nevoščljivost«, češ, »če se meni

*) Ta članek smo prejeli iz peresa odličnega slovenskega industrijalca.

dobro ne godi, naj se tudi komu drugemu ne.«

Najnovejši pojav nezadovoljnosti z obstoječimi razmerami je agitacija za zavarovanje za starost ali onemoglost in preskrbitev vdov in sirot.

Druge države so našo v tem oziru nekako prihitile, navajam tukaj, da n. pr. v sosedni Nemčiji opažamo že upeljano tako preskrbitev. Tudi pri nas je že v zadnjem zasedanju državnega zbora centr. vlada izrekla se za to, da bo treba vzeti v pretres vprašanje zavarovanja za starost in onemoglost. Industrijski svet sprejel je predloge, nanašajoče se na ta predmet, ter je izročil pododsekom v pretres in poročanje; tako se je n. pr. koncem junija meseca dotični pododsek v dolgih sejah posvetoval o tem vprašanju. Socialno-demokratsko vodstvo oprijelo se je tudi z vsoto zavarovanja za starost in onemoglost, ter hoče z nebrojnimi podpisi vplivati na naš državni zbor v svrhu hitre rešitve pereče zadeve. Z obstoječimi razmerami pa tudi delodajalci nikakor niso zadovoljni, ker se vzlic ogromnemu obremenjenju, zlasti glede delavskega zavarovanja proti nezgodam, primeroma le malo doseže. Nesrečna misel pokritja letnih rent s primerno glavnico zahteva neprimerno velikih prispevkov od strani delodajalcev v svrhu, da se pri zavarovalnicah nabirajo kapitalije, na katere plačujoči nimajo nikakega vpliva, in se te kapitalije investuje popolnoma jednostransko. V Nemčiji, katera nam sicer vedno služi v izgled, postopajo v tem pogledu drugače. Tam se ravna letni prispevki po potrebi za pokritje rent. Država si predstavlja svojo industrijo kot stalno, oziroma rastočo, in se ne boji izgub s prenehanjem podjetij. Z obremenjenjem, kakor ga mera v Avstriji prenašati delodajalec, doseči bi se dali vse drugi vspehi, in vse starostno zavarovanje ne bi potrebovalo od strani delodajalcev večjih bremen, kakor jih ima že sedaj.

V industrijskem svetu stavljal se je predlog, vse tri načine zavarovanja, namreč proti boleznim, proti nezgodam in proti onemoglosti združiti v jedno celoto. Tudi

iz kroga malih obrtnikov sliši se ista želja, poleg tega pa zahtevajo privatni uradniki še svoj posebni penzijski zakon. Razni nasveti, kateri so dosedaj prišli v javnost, nanašajo se vedno le na popravke obstoječega in razne dopolnitve. Vidi se, kakor bi imel kdo kako staro hišo, katero hoče prirediti odgovarjajoče novim, modernim zahtevam. Vzlic vsem popravkom in ogromnim stroškom je vendarle ostala neka stara bajta. Tudi razni prizidki je ne morejo rešiti.

Moderni čas zahteva novo zgradbo, v katero se namesti vse, kar je sedaj potrebno. Ako se popravljajo zakoni in popolnujejo, ostane še vedno obširno polje družabnega življenja neobdelano, glede preskrbovanja za vse slučaje brezdelnosti, katere provzročajo bedo med ljudstvom in ž njo združeno nezadovoljnost. O kmet-skih pomožnih delavcih, o malih obrtnikih, malih kmetovalcih in trgovcih ter raznih družih slojev brez premožnega ljudstva ni nikacij predlogov. Občine morajo žrtvovati velike stroške v preskrbo svojih ubožcev in sirot, zlasti po novem domovinskem zakonu, kateri privede v občino vse polno elementov, kateri so svoje sile porabili drugod, na starost pa se spomnijo na domačo občino, katera je po zakonu vezana zanje skrbeti, kajti vsaka druga občina se jih brani. Če si ogledamo račune večjih občin, vidimo, da najizdatnejši strošek zavzema preskrbitev ubožcev in sirot.

Vse te različne uprave pa zahtevajo ogromnih upravnih stroškov, in vzlic temu je preskrbovanje tudi po novih načrtih jako nepopolno. Oglejmo si preskrbitev bolnih delavcev. Zakon določa, da mora delavec biti v delu v času, ko zboli, ako hoče biti deležen prispevkov iz bolniške blagajne. Doba prispevkov pa traja najdalje 20 tednov (v Nemčiji celo samo 13 tednov). Ali je po tako dolgo trajajoči bolezni, katera se noče omejiti na predpise zakona, delavec manj potreben podpore, kakor v dobi prvih 20 tednov? Nikakor! Ravno nasprotno. Pri bolezni, trajajoči čez 20 tednov, je delavec še bolj potreben podpore. — Omejena humaniteta tukaj ni na mestu.

Saj ima revež tudi ženo in nepreskrbljene otroke. Kdo pa skrbi zate? Po bolniškem zakonu nihče. Pa še drugi slučajji so mogoči. Pridejo časi, ko sposobne delavske moči tehi možij ne more koristno porabiti. Želodec zahteva svoje pravice. On hoče biti nasičen. Ker delavec v domačem kraju ne more dobiti zaslужka, prisiljen je iti s »trebuhom za kruhom«, in tu imamo vzrok modernemu ljudskemu preseljevanju. Dandanes hiti vse v Ameriko, kjer je prilika dana o delavnem času prištediti si toliko, da si more s prištedilom pomagati čez brezdelni čas. Posledica tega pa je, da doma v času hudega dela primanjkuje delavcev, da je more kmet silno drugo plačevati, kar zopet ni v nikakem razmerji z uspehi njegovega kmetijstva. Cele pokrajine so izpraznjene, in obstoječe intenzivno gospodarstvo, katero bi odgovarjalo današnjemu napredku, umakniti se mora ekstenzivnemu gospodarstvu, katero edino provzročajo manjše stroške glede proizvodnje. Ali tudi Amerika se bode kmalu popolnila, ako se bode izseljevanje tje vršilo s tako pomnožitvijo, kakor to opažamo v zadnjih letih.

Finančni departement američanskih Zjedinjenih držav podaja v »Statistical Abstract of the United States Washington« 1901. število priseljencev iz Avstro-Ogrske v letih 1886.—1900. takole:

1886.	28.680	1893.	59.633
1887.	40.265	1894.	37.505
1888.	45.811	1895.	33.462
1889.	34.174	1896.	65.103
1890.	56.199	1897.	33.031
1891.	71.042	1898.	39.797
1892.	80.136	1899.	62.491
	1900.	114.847	

Iz vseh delov sveta pa se je priselilo v Zjedinjene države v letu 1900. ljudi 448.572. Poleg Avstrije daje edino še Italija približno enako in v obče rastoče število izseljencev v Ameriko. Če pomislimo, da se poleg izselitve v Severno Ameriko, vrši selitev tudi drugam, in se bode v kratkem času pričela izselitev v azijsko Rusijo, moramo pripoznati, da so obstoječe razmere nezdrave, in da mora vsakdo,

LISTEK.

Angeljeva ljubica.

Novela iz beneških spominov. Poljski spisal Vladimír Zagoreki.

(Dalje.)

Izbravši najlepše cvetke, jih povijem v debel šopek ter ga jej galantno podam, nudeč ji obenem v roko dva cekina, zavita v zavoj.

»Cosa è? No, no, no! Non voglio!... je zaklicala urno. »Saj sem vam rekla, da sva tovariša!... Ako se vam slika posreči, bo to za-me dovolj bogata nagrada!

»Toda, gospodičina!«

»Non voglio, no!« »Pozovala« sem vam radi lastne prijetnosti!... Sicer pa imam tukaj cvetke, katere ljubim strastno. Te mi zadoščajo popolnoma.«

Tako govoreč mi je podala roko k slovesu ter odšla, očaravši me še pri vratih s smehom in prijaznim pogledom.

* * *

Čuden vtis je zapustil ta poset v moji duši. Začutil sem, da mi je po odhodu Carlote nekaj zmanjkalo. Njena

mična postava mi je stala neprestano pred očmi; v ušesih mi je brnel njen nežni glas, v mislih zvenele njene besede. —

Skušal sem otresti se tega čara, ki me je tlačil, toda zaman. Moje misli so mi neprestano vahnale k zali plesalki in čudeč se samemu sebi, sem zapazil, da so se mi vsaki hip izvijali globoki vzdihljeji iz prs.

Sam sebi nisem kotel priznati niti, da je mičnost plesalke napravila na-me tako globok vtisk. Sam pred seboj sem se rogal temu svojemu koprnenju, a vendar ga nisem mogel ugonobiti; vračalo se je posiloma ter me mučilo brez prestantka.

S tem večjo vnemo sem se poprijel dela, misleč si, da premagam koprnenje na ta način. Toda tudi to ni pomagalo. Sam predmet je neprestano obračal moje misli k zali deklici in čimdalje bolj sem čutil, da mi ona nedostaja. Navzlic temu pa je moje delo krepko napredovalo. Posvetil sem mu ves svoj prosti čas.

V kavarni, kjer smo se nekdanj shajali s tovariši, sem postal bolj redek gost. Dolgočasno mi je bilo občevanje s tovariši, a njih veseli razgovor me je zbadal kakor nikdar poprej. Dobro sem se po-

čutil le pri delu. Samo ondi se nisem bal ljudi. A vendar sem se dolgočasil.

Osmelega dne po Carlottinem posetu, zvečer, ko sem se uprav sprivil nad sliko, je nekdo potrkal na vrata moje delavnice.

»Favorisca!« zamomljam nestrpljivo.

»Son io!« zakliče plesalka, planivši smeja se v sobo.

»Gospodičina, pozdravljeni!« odvrnem, stegnivši proti njej obe roki.

»To pot se me niste nadejali, kaj ne? Nisem mogla ubraniti se radovednosti!... Vaši tovariši so mi pravili, da vas nikjer ni videti... Domislila sem si, da vas najdem doma in prišla sem.«

»O, kako ste to storili prav!«

»Ne, ne!... tega nisem storila radi vas, nego vnovič radi sebe! Radovedna sem bila, kako napreduje najinó delo. A bolehali vendar niste, gospod?« doda čez nekaj časa pogledavši mi v oči.

»Ne, gospodičina!« odvrnem veselo. »Ves svoj čas sem prebil v vaši družbi... Poglejte, gospodičina, kako daleč je že dospela najina spokornica.«

Stopila je k stojalu ter začela pozorno ogledovati mojo sliko. Načrt slike je že kazal, kar sem hotel naslikati. Očividno ji je bilo všeč moje delo. Zadovoljen smeh se ji je igral na licu.

»Oh! quanto è bello! quanto è bello!« je klicala, stiskajoča mi roko.

Nakrat se obrne k meni z vprašanjem:

»Kako je vaše krstno ime?«

»Kazimir«, odvrnem začuden.

»Oh, che barbaro nome!« je zaklicala zgroziviši se, kakor po vtisu gnusa!

»Čemu?« vprašam veselo se smeja.

»Ker je grdo!... ker mi ni všeč!«

»A vendar je bilo tako ime mnogim kraljem, ki so vladali v naši deželi.«

»Ehehe! Un nome eretico! Casimiro uf!... Jaz nočem, da bi vam bilo tako ime. Klicati vas hočem Luigi!...«

»Luigi?« odvrnem smeja se, »čemu uprav Luigi?«

To preprosto vprašanje jo je spravilo v zadrego.

»Ker.... ker.... ker.... ne povem vam, čemu.«

»Toda priznajte, gospodičina, ker se moram po vaši želji že imenovati Luigi, s čimer se sicer strinjam, da imam vendarle pravico izvedeti, radi česa naj spremenim svoje ime. Brez pravega vzroka svojemu godovniku vendar ne smem dati slovesa.«

S tem sem ji segel do živega.

»Prav govorite.« odvrne mi po

kdor ljubi svojo domovino, po mogočnosti delati za izboljšanje razmer. Treba je korenitih izprememb. S polovičarskim delom ni nič storjeno. Vprašanje je pa tako raznostransko, da bi moči poedinca nikakor ne zadostovale nasvetovati kaj takega, kar bi z enim udarcem izboljšalo vkoreninjeno zlo.

V Ljubljani, 24. oktobra.

Program državnega zbora.

Obravnava nujnih predlogov se danes završi. Jutri se začne s prvim čitanjem državnega proračuna. Za obravnavo je določeno četrto dni, 28., 29., 30. in 31. t. m. Potem bodo tri dni počitnice radi praznikov. 4. novembra se državni zbor snide iznova, in bode imel zvečer proračunski odsek prvo posvetovanje o državnem proračunu. V torek se bode pečal državni zbor s strokovnimi kmetijskimi zadrugami, pri katerem se bode izpregovorilo marsikaj tudi o sleparstvih klerikalnih društev; v sredo in četrtek ima potem zopet sejo proračunski odsek; v petek je seja plenuma. Sploh bodo seje odsekov v bodoče vedno le ob ponedeljkih, sredah in četrkih; ob torkih in petkih bodo seje plenuma, sobota in nedelja bosta prosta dneva. Tako je upati, da se proračun dožene do Božiča. Seveda bodo morale stranke v svojih govorih omejiti se. O tem se vrše še vedno pogajanja. Odloči se o želji vlade danes ali jutri v seji načelnikov strank.

Hrvatski sabor razpuščen.

V torek je bil hrvatski sabor nenadno razpuščen in v kratkem se vrše nove volitve. Razni hrvatski listi so že izdali poziv na volilce, v katerem pa priporočajo koalicijo vseh opozicionalnih hrvatskih strank, ki naj bi se skupno borile proti napredujočemu madjarstvu. »V imenu ljubezni do domovine, v to najsvetejšo svrhu je dolžna stopiti koalirana opozicija na volilno bojišče: otvoriti svoja vrata vsem Hrvatom dobre volje in domovinske ljubezni, zbrati okoli sebe vse, kar je zdravo, neodvisno in ponosno v zemlji. Narod ve sedaj, s kakimi nameni, s kakšnim čustvom, s kakimi nazori pojde koalirana opozicija složno nasproti volilni borbi.«

Dogodki na Kitajskem.

Prestolonasledniško vprašanje na Kitajskem še vedno ni rešeno. Kakor znano, sta na dvoru dve stranki, ki imate vsaka svojega kandidata. Cesarica Kwang-si, provzročiteljica vojne in glavna podpirateljica protievropskega ustaškega gibanja, ima še vedno glavno besedo, dočim cesar nič ne šteje. Kandidat cesarice je Lun-Peitse, nečak princa Tuana, največjega sovražnika evropskih velevlavstij. Naravno je torej, da se bodo velevlavstvi izvolitvi Tuanovega pristaša in sorodnika upirale. Boksarji še vedno ne mirujejo. V Hsing-Ning je sicer zopet vse v redu, ker je bilo usmrčenih 140 ustašev.

Vojna v Južni Afriki.

23. t. m. se je vršila v Balmoralu pod predsedstvom kralja Edvarda ministrska seja radi brezkončnosti vojne ter radi sredstev, katere uporablja Kitchener

kratkem pomisleku. »Bilo bi napačno, ako bi vam tega ne povedala... Torej...«

»Torej?« povzamem, zapazivši, da omahuje.

»Te dni sem čitala pripovedko o dveh ljudeh, ki sta se ljubila strastno... Ona se je imenovala Carlotta, a on...«

»Luigi!« zakličem, pritisnivši jo na prsi.

»Caro Luigi!« je šepetala, stiskajoč se k meni ter pritiskajoč svoje ustnice na moje.

Zaman je tega dne Batist trkal na vrata, zabičujoč, da je že prišel čas ločitve. Ostala je pri meni, ne zmene se za to, kaj poreko o njej zlobni jeziki.

Kakor dva zaljubljena metulja sva se vdala odslej razkošju ter pila z velikimi požirki to najino srečo brez jutra. In celo na misel nama ni prišlo, da nama more bodočnost skaziti to življenje polno čarov in zanosa, in da more biti na dnu te medene kupice grenkoba, prenasajenje ali bridkost.

Carlotta se je napajala s to prvo ljubeznijo v življenju z vsem svojim čarom. Ne zmeneč se za to, kaj poreko ljudje, je prihajala k meni vsak dan. Obedovala sva skupaj v moji delavnici, časih se odpeljala v gon

proti Burom. O uspehu te seje ni še nobenih poročil, a možno je, da se je pojavila prvič v tej seji opozicija proti Chamberlainovi politiki. Krügerju je došlo poročilo Schalk-Burgerja, da se je dvignilo za Bure 15.000 Holandcev na Kapu. Krüger je dobil od neznane strani 2 milijona frankov v angleškem denarju s posvetilom: »Prispevek za oboroženje in streljivo junaškim Burom.« Kitchener javlja iz Pretorije, da je do 14. oktobra padlo 25 Burov, 18 jih je bilo ranjenih, 190 ujetih in 50 se jih je udalo. Bothove čete so sedaj pri Ermelu in Angleži so jim za petami. Vreme je trajno neugodno in dela velike ovire angleškim četam. Patuljo iz oddelka polkovnika Pilcherja so blizu Smithfielda 19. t. m. Buri ujeli. V Kaplandiji stoji Smuts pri Graafrinetu. Angleži pritiskajo za njim. V okrajih Outhomuta in Ladysmitha so še čete umrlega Scheepersa. Ustaši so poskušali od Calvinije prodirati na jug, kar se jim baje ni posrečilo. Na skrajnem vshodu sta Fouche in Myburg; tudi ta dva sta morala zateči v gorovje. »Daily News« poroča, da so bili nedavno ustreljeni trije ujeti Buri. K usmrčenju so se dajale — vstopnice! Med usmrčenimi so tudi Ne-Buri, Nemci i. dr. V Kaplandiji je proglašeno obsedno vojno stanje. Nihče ne sme zapustiti svojega bivališča. Časopisje je zatrto, pisma in pošiljatve pregleduje cenzura.

Davčni eksekutorji v svojem žalostnem položaju.

Iščite in bote našli, trkajte in se vam bo odprlo; toda, žalibog, trkamo že leta in leta, a vse je le glas vpijočega v puščavi. Tedaj kaj bo z nami?! Eksekutor! Kako grenak je ta kruh, kajti tega se še danes ne vpraša, kako zamoreš biti kos svoji težki nalogi in opravljati toli odijozen posel brez vsacega upanja na boljšo bodočnost. Nobeden javnih služabnikov ni izpostavljen danes tolikim nevarnostim, grdoglédanju od strani ljudstva in vremenskim nezgodam, kakor ravno davčni eksekutorji.

Nevedno ljudstvo smatra nas za svoje sovražnike, tlačitelje in izmozgovatelje, ker ne pomisli, da siromak dela le to, kar mora: — svojo dolžnost! Mi eksekutorji moramo skrbeti le za visoki erar in ne v korist posameznikov. Spolnjevatvi moramo trudno in neumorno svojo dolžnost, a poleg tega nam je nameščenje tako stalno, da moramo biti pripravljene sleherni dan, da dobimo na svoji pisalni mizi pohvalno pismo: Jutri Vas ne rabimo več! —

Potem, ko je eksekutor porabil v državni službi vse svoje najboljše življenske moči, mora vzeti palico v roko in z družino, — iti s trebuhom za kruhom. In kakšna nam je plača?! Štiri leta mora služiti brez vsakega najmanjšega pregreška, da se prikoplje do mesečnih 90 K, in s tem je dosegel vrhunec svoje karijere, imej družino ali bodi brez nje.

Ko smo v službi zunaj po selih,

doli k Lidu, k Chioggi, ali kam drugam, da sva ondi v skromni vaški »trattoriji«, v senci vinske trte povžila svoj obed.

Vse to je bilo zanjo novo in polno mičnosti. Ni pa tudi zahtevala mnogo. Največja sreča zanjo je bil tak sprehod v gondoli po adrijanskem morju.

Rada je krasila najin čoln s cvetkami. Časih sva vzela s seboj jednega ali dva poulična pevca, gondolirji so nama peli narodno pesem in tako smo se sredi cvetja, petja in brenkanja mandolin vozili v mesečni noči po morju, budeč odmeve, dremajoče v kotih mramornatih palač.

Bila je v vsakem oziru čudna ženska. Imela je dušo povsem umetniško, pristopno onim zanosom, kateri se v prsih izbranih vzbujajo pod utisom lepote. Tudi duševno je stala višje ter koprnela po onem duševnem razkošju.

Lahko sem delil z njo svoj zanos in razburjenost, svoje nadeje in obupe; mogle sem ji povedati vse svoje sanje in načrte, vsikdar gotov, da najde vsak moj občutek odmeva v njeni duši.

A vendar k tej vzvišeni in tako bistri duhovitosti, v tej duši, koprneči k prostakom nepristopnim višinam, se je družila njena velika naklonjenost k svetohlinstvu in praznoverju. (Dalje prih.)

imamo za prenočišče še 1 K 68 vin. Ali kaj je to, ko moraš biti pod tujo streho in na potu noč in dan. Nekdaj so se dobivale stalne remuneracije celo po 200 K na leto, a sedaj pa pride le še malenkost, katera pa je še odvisna od dobre in slabe volje višje oblasti. — Eksekutor mora često opravljati svojo službo po cel teden in tudi 14 dni med priprostim ljudstvom, predno zopet vidi svojo ubogo, zapuščeno družino. A poleg tega ga nikdo in nikdar ne vpraša: Kako si živel, ali si jedel, ali si pil, pač pa strogo, ali si natančno izpolnil svojo dolžnost? Davkoplachevalci nas sprejemajo tudi z veliko častjo: Hitro, ko opazijo, da se bliža eksekutor, kličejo: »Vidiš, ga že hudič nese!« Taki pozdravi veljajo nam, kakor da bi tlačili mi ljudstvo v svojo korist. Ali ni tedaj grenko tako življenje?!

Izpostavljeni nejevolji siromašnega ljudstva, opravljajoči toli odijozen posel, za toli siromašno plačilo, nimamo še nikjer zagovornika ali zaščitnika. Pridno tirjaj državne in nedržavne davke, bodi strog in prijazen in ne zameri se nikomur; in če se ti prigodi kaka neprijetnost, si lahko pokopan brez blagoslova.

Na to pa si z želodcem mnogokrat v zadregi in konfliktu. Ne dobiš je včasih gorke jedi tudi, če bi šlo za življenje ali smrt. Po bornih kočah, po hribih in dolinah, v dežju in vročini, v snegu in burji, moraš si pomagati, kakor veš in znaš, ko si oddaljen po 7—8 ur od svoje postaje. Tako zapuščenega tolaži le ta nada, da se zopet živ vrne na svoj dom. In kako preživljati svojo družino? Dokler zamoreš delati, imaš še za polento, a ko oboliš in te zapuščajo moči, deca pa te milo kruha prosi, kam se imaš obrniti, ko ne veš za svojega pravega gospodarja. Za svoje mučenje in žrtvovanje nimaš na starost niti svoje eksistence. Za vse druge kategorije služabnikov se je že kaj storilo, le mi smo še na trnjevi poti.

Roko na srce — in obrnimo se vs kolegi do višjih finančnih oblastev in do velespoštovanih državnih poslancev, ko se odpre zopet državni zbor, z nujno prošnjo, da bi se tudi nas enkrat že spominjali — nas upoštevali za prave, poštene in trpeče državne služabnike ter nam tako pomagali iz žalostnega in obupanega stanja. Primorski.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. oktobra.

— **Osebnosti.** General Otmar pl. Zawodsky je prišel inspiciirat ljubljanski topničarski polk.

— **V obrambo škofjeloških nun** se je končno venderle oglašil tudi »Slovenec«. Priobčil je »javno vprašanje«, kako morejo javne oblasti dopustiti, da si mi dovoljujemo razkrivati skrajno škandalozne razmere v škofjeloškem samostanu. Pod to »javno vprašanje« so »Slovenčevci« podpisali »Loški meščanje«, prav kakor bi bili škofjeloški meščanje v kaki zvezi s to »Slovenčevco« budalostjo. Imena seveda ni nobenega, čemur se ni čuditi, kajti resnica je, da so vsi pametni in razsodni škofjeloški meščanje nam le hvaležni za to našo akcijo. »Slovenec« pa povemo, da bomo začeto delo neustrašeno nadaljevali, in da bomo i nadalje brezobzirno razkrivali razmere v škofjeloškem nunskem samostanu, dokler se te razmere ne odpravijo. Škofjeloške nune so jako pametne, da se ne spuščajo v direktno polemiko, a posebno se vidi njih premetenost iz tega, da nas ne tožijo, ker vedo, da bi bili mi v prijetnem položaju dokazati ne samo vse to, kar smo že in kar še bomo pisali, ampak tudi še marsikaj drugega, celo marsikaj takega, česar v javnem listu še omeniti ni mogoče.

— **Še jih ni zadosti!** Iz naše revne dežele beži ljudstvo kar trumoma v Ameriko in na Westfalsko, ker doma ne more živeti, a vzlic tej silni mizeriji silijo v našo ubogo deželo vedno novi in novi redovi. Vsa dežela je že preprežena s kloštri, katerih prebivalci sicer nič ne sejejo in nič ne žanjejo, žive pa vendar razkošno na troške istradanega kmeta, ki v svoji neizmerni zabitosti sebi in svojim otrokom od ust pritrjava, samo da te

špekulante in lenube po kloštrih in zunaj kloštrov gosposko preredi. Če se vse vračuna, kar se plačuje za cerkev in duhovščino na božjih potih, za maše in oče-naše se pokaže, da mora naša dežela povprek plačati kake tri milijone kron na leto samo za cerkev in njene vsakovrstne služabnike. To je ogromno, to je grozno, zlasti če se pomisli, koliko ukradenih hranilničnih knjižic izgine v duhovniški malhi, koliko pobero popje ljudem na smrtni postelji, koliko jim neso testamenti. »Slovenec« pa misli, da teh popov in redovnikov še vedno ni dosti. Priobčil je včeraj članek, ki je sicer še bolj neumen, kakor so navadno »Slovenčevci« članki, v katerem pa se z veliko vneto poteguje za to, da bi se francoski menihi naselili na Kranjskem. Ta druhal, ki jo je lastna domovina razpodila, ker se je prepričala, da je državi, ljudskemu imetju in ljudski npravnosti nevarna, te smeti, ki jih je Francija poglala čez svoj prag, naj se privlečejo v našo deželo, naj se udomačijo na slovenski zemlji! Ne dvomimo, da imajo klerikalci resen namen, na to delati, toda nam je tega menišstva že več kakor preveč in napeli bomo vse sile, da se ga ubranimo.

— **Klerikalno tolovajstvo.** V Št. Vidu nad Ljubljano je v nedeljo 13. t. m. ponoči okoli ene ure neznan zlikovec streljal z revolverjem v okno nadučiteljevega stanovanja v pritličju šolskega poslopja. Ker je kroglica zadela v oknu na železno mrežo, tedaj je kar med oknom obležala. To je že drugi slučaj v teku enega meseca, da se je streljalo v okno šolskega poslopja. Ker g. nadučitelj J. Žirovnik nima v celi fari nobenega osebnega sovražnika, tedaj je to streljanje brez dvoma sad klerikalnega hujskanja proti ondotnemu učitelstvu sploh in posebej še proti gosp. nadučitelju Žirovniku, ki je klerikalcem zelo na poti. Saj so že vse mogoče počeli, da bi ga spravili iz Št. Vida. Letali so tu po Ljubljani od Poncija do Pilata, da bi gosposke premestile g. Žirovnika. A kako! Gosp. Žirovnik stori svojo dolžnost ter izgledno živi javno in privatno. Mesto, da bi bili Št. Vidčani veseli takega vrliga moža, ga pa njihovi klerikalni voditelji preganjajo — do skrajnosti! Mi smo o tem streljanju že pred tednom bili obveščeni, a ga nismo omenili na izrečno prošnjo g. Žirovnika. Toda sedaj pa ne moremo več molčati. Zdaj, ko to pišemo, je minilo že več kot teden dni, kar se je dogodilo to nezasišano tolovajstvo. A krajni šolski svet v Št. Vidu oziroma njegov načelnik, katoliški župnik g. Gregor Malovrh, ni še storil nobenega koraka v varstvo g. nadučitelja, da, še celo seje ni sklical, v kateri bi bil krajni šolski svet izrekel svoje ogorčenje nad tem gnusnim zločinom in se posvetoval, kaj naj se stori, da bo gosp. nadučitelj v svojem uradnem stanovanju varen. Ali ni to javno pohujšanje? Priprosto ljudstvo bo sodilo tako, da daje predsednik krajnega šolskega sveta tolovajem še celo nekako potuho, da mu je mogoče še celo vseč tako peklensko sredstvo, da bi se le iznebil tega moža, tega J. Žirovnika. Tako bo sodilo priprosto ljudstvo. Vse je ogorčeno nad tem tolovajstvom, kar je še količkaj poštenega v Št. Vidu in vsakega človeka je groza, da je ravno lépi Št. Vid edini kraj v širni Avstriji, kjer so tolovaji streljali na spečega moža — poštenjaka, ki ni še nikomur storil kaj škode, a dobrega pa že jako veliko, le katoliški fajmošter in predsednik krajnega šolskega sveta g. Gregor Malovrh dremlje naprej! To je že naravnost v nebovpijoča malomarnost! — Toda za danes dovolj. Za danes samo prav ponižno opozarjamo slavno c. kr. gosposko na ta nečuden zločin, o katerem hočemo v kratkem še izpregovoriti ter pokazati, da je to streljanje kužen sad s klerikalnega drevesa.

— **Iz dobrowske občine** je umazani obrekovalc »Domoljub«, bolje »Laziljub« priobčil hudoben dopis, v katerem grdo opravlja dva poštena moža, ker pri

volitvah nista hotela glasovati za doktora Žilindro, za tistega čudnega svetnika, ki so ga z brkami napodili iz državnega zbora, ampak sta delala za Jelovška. »Lažiljub« ju grize, kolikor more in bi jih rad osmešil, toda za to ima premalo dovtipa. Jednemu priporoča turško vero. Mislimo, da bi se ta bolj prilegla gotovim katoliškim duhovnikom, ki imajo cele hareme priležnic v farovžih, pa še zunaj farovža nekaj nezakonskih otrok. V tem oziru so torej že zdaj močno podobni Turkom, razlikujejo se od njih le v tem, da so Turki čistejši, treznejši in poštenejši, kakor navadno naši paše v farovžih in begi v kaplanijah. Tako je v dobrovski fari neki siromašni mož redil nezakonskega otroka nekega tehanta. Nobenemu naših povop ni prišlo v misel, da bi se bil zmenil za tega duhovniškega otroka in njegovega reditelja. Ko je bilo ljudsko štetje, bi bilo kmalu na dan prišlo, da je otrok — sad duhovniškega greha. Fajmošter je takrat dotično rediteljico poklical v farovž in jo kaj nemilostno oštel, češ: Pa bi bili še kmalu povedali, čegav da je otrok. — Ta tobak bo za danes zadostoval. Tu se vidi, da je vera »Domoljubovih« duhovnikov še veliko slabša, kakor turška vera. Navadno nima Turek toliko žensk, kakor naši popje svojih otrok, pa nikdar ne zametava, kakor delajo novodobni Kristusovi namestniki.

— **„Slovenec“ in deželna blaznica.** S Studenca nam piše g. dr. Divjak: Na podlagi tisk. zak. § 19. Vas prosim, da sprejmete glede na notico pod zaglavjem »Dnevne vesti«, objavljene v »Slovenskem Narodu« v št. 240 z dne 18. oktobra t. l. pod naslovom »Slovenec in deželna blaznica« sledeči stvarni popravek: I. Ni res, da jaz jem kruhek na deželne stroške, ne vedoč še danes ne, kako sem prav za prav do njega prišel. Res je pa, da sem prišel do kruha na podlagi z odličnim uspehom dokončanih skušenj, iz vsesкупnega zdravilstva in temeljitega strokovnega proučevanja. II. Ni res, da preobračam svoje brunne kozolce teden na teden po glasilu katoliške psihiatrije. Res je pa, da jaz nisem prav v nobeni zvezi z dopisi v glasilu katoliške psihiatrije, in res je, da v tej zadevi še do danes svojega peresa pomočil nisem. Na Studencu, dne 23. oktobra 1901. Dr. Fran Divjak.

— **Slovensko gledališče.** Danes gostuje na slovenskem odru naša rojakinja, član hrvatskega gledališča, gospa Irma Polakova v naslovni ulogi operete »Mamselle Nitouche«. Ker so bile že včeraj vse vstopnice k tej predstavi razprodane, opozarjamo občinstvo, da boče v soboto 26. t. m. druga predstava te operete, pri kateri sodeluje seveda tudi g. Polakova. Vsi oni, ki k prvi predstavi niso dobili vstopnic, naj si jih zagotove takoj k drugi, zlasti naj se vnanji gosti obrnejo pismenim potom do blagajničarice, gospe Šesarkove.

— **Meščanska godba.** Včeraj se je pod predsedstvom g. Velkavrha vršil pri Fantiniju zaupen shod, ki se je posvetoval s položajem meščanske godbe. Gosp. Velkavrha je pojasnil, da po uspehih od oktobra 1901 do oktobra 1902 sodeč, bi znašali stroški za vzdrževanje godbe na leto 25.800 K, dohodkov pa utegne biti 22.000 K, torej primankljaja 4000 K, ki bi se moral pokriti s prispevki članov. O vprašanju, kako vzdržati godbo, se je razvila živahna razprava, v katero so posegli gg. rač. svet. Svetek, dr. Stor, podžupan dr. vit. Bleiweis, župan Hribar, dr. Stare, Velkavrh, Fabian, Prosenc, dr. Hudnik, Zupanc in dr. Gregorič. Sprejet je bil dr. Gregoričev predlog, naj se za sedaj prosi občino, da dovoli godbi brezobrestno posojilo v znesku 4000 K, župan pa naj se prosi, da v ta namen skliče izredno sejo obč. sveta.

— **Roparski napad.** V nedeljo se je pri zgradbi ceste pri Trebnjem nastavljeni Ivan Petrič pripeljal iz Ljubljane v Trebnje in šel na svoj stanovanje v sosedni vasi. Na potu ga je napadlo več fantov. Ti so Petriča grozovito pretepli in mu oropali srebrno uro z verižico in 22 K denarja.

— **Semenj v Zagorju za Savo** bo letos dne 4. novembra, ker pade dan 3. novembra na nedeljo.

— **Nesreča.** Žena železniškega paznika Omahna v Gribljah je, kakor vsak dan, tudi 23. t. m. prepeljala svojo, šolo

v Šmihelu pri Novem mestu obiskujočo hčerko čez Krko. Na povratku se je čoln prevrnil in je žena — mati deveterih otrok — utonila.

— **Pri jubilejskem mostu** so na obeh nabrežjih Ljubljane prisiljeni pri snaženju in odkopavanju prsti naleteli na staro zidano škarpo, ki je še zelo trdna. Bližnja okolica mostu pridobi precej olepšave ko se odstrani nesnaga, nakupljena na teh obrežjih. Drevje, ki dela v šolskem drevoredu napotje, se bo odstranilo.

— **Leseno brv čez Ljubljano,** ki je služila zdaj za pešce, so ta teden pričeli podirati in bo do konca prihodnjega tedna vse lesovje odstranjeno.

— **Poprave pri šentpeterskem mostu,** ki jih izvršuje tesarski mojster g. Fran Pust ml., so z malo izjemo že izvršene. Koncem prihodnjega tedna bo tovorni promet na tem mostu baje že odprt.

— **Konj ušel** je včeraj popoldne ob 4. uri z dvorišča Weisserjeve hiše na Tržaški cesti št. 21 in je dirjal po Bleiweisovi in po Erjavčevi cesti v Gradišče, na Kongresni trg in v Selenburgove ulice, kjer ga je postrešček Matjašič ujel. Nesreča se ni nobena pripetila. Bila pa je velika nevarnost, ker je bilo takrat mnogo otrok, ki so šli iz šole, na ulicah.

— **Tatvina.** V Prulah je ukradel ljubljanski postopač Josip Černe, vulgo Benedek, nekemu delavcu plašč in škornje v vrednosti 35 K, katere reči je mej vožnjo v Ljubljano prodal za 12 K. Černe je v Šiški izstopil iz vlaka in ušel.

— **Skoz okno je ušla branjevka** F. S. svojemu možu, katero je neusmiljeno pretepaval. Mož je tekkel za njo in jo v Konjušnih ulicah ujel in spet pretepaval.

— **Prijeta tatica.** Mestna policija je prijela danes 14letno Apolonijo Mostarjevo, stanujočo na Ilovici št. 16, ker izvršila več tatvin.

— **Brezplačni poučni tečaj v modernem umetnem vezenju.** Podjetna svetovna tvrdka Singer Co., delniško društvo za šivalne stroje, otvori v nedeljo, dne 27. oktobra 1901, v Kranju 14dnevni brezplačni poučni tečaj v »umetnem vezenju« na svojih strojih, kateri tečaji v mestih, v kojih so se vršili, so obudili prav živahno zanimanje mej občinstvom. S tem tečajem je spojena obenem razstava vezenja v najrazličnejših tehnikah, kakor n. pr. v pisanem vezenju, v vezenju z vrpami in vezenju monogramov, v tako imenovanem Waffel- in smirnskem vezenju, aplikaciji, pri volem obšivanju, prešivanju itd. Vsa ta dela izvršujejo se na navadnem Singer-Central-Bobbin-rodbinskem šivalnem stroju, kakor je ta v domači rabi, in je izvršitev ne le neizmerno hitrejša, temuč tudi lepša, nego ročno delo. Kdor se želi udeležiti takih učnih tečajev, naj se ustno ali pismeno zglati v dvorani za poučevanje v gostilni g. Mavrilja Mayrja, gostilničarja in pivovarnarja v Kranju, na glavnem trgu.

* **Mihael Balucki.** Kakor poročajo iz Krakovega, je imel poljski pisatelj Balucki, kateremu je cerkev zabranila zadnje spremstvo, naravnost impozanten pogreb. Bila je to že prava demonstracija vsega krakovskega prebivalstva. Vse mesto je bilo na nogah. Po ulicah so gorele plinove luči; na pokojnikovem domu je govoril dr. Av. Sokolovski, potem je šel sprevod do dež. gledališča, kjer je imel gledališki ravnatelj Katarbinski svoj govor. Na grobu pa je govoril pisatelj Kazimir Bartoszewski. Pogreba so se udeležili prvi odličniki mesta, najrazličnejša društva in neštevilno družega občinstva.

* **Hrvatski igralec — pisatelj.** Hrvatski, po rodu srbski igralec G. Dimitrijevič, znani jugoslovanski dramatski umetnik je napisal novo lepo dramo iz hrvatskega narodnega življenja v 5 dej. »O braz pred svetom«. Ta drama se je igrala sinoči. Prva drama Dimitrijevičeva je bila »Jadac«, ki je dosegla najboljši uspeh.

* **4000 učiteljev brez kruha** je — tako je poročal »Popotnik« v št. 10 t. l. — brez kruha na Ruskem, ker se je odpravila na srednjih šolah grščina. Gotovo sta dve ničli preveč pri navedeni številki, kajti na Ruskem vseh srednje-

šolskih učiteljev skupaj ni 4000. Sicer pa dobe tudi na Ruskem upokojeni stalni učitelji mirovino do smrti.

* **Učiteljske prijetnosti v Galiciji.** Dne 1. julija prišel je v pisarno c. kr. glavarstva v Prevorskem Jan Markiewski, učitelj iz Kreševca, in prosil, naj mu dadó dovoljenje v beraštvo, ker so mu ustavili plačo. Markiewski je završil učiteljski zavod v Krakovu, poučeval že tretje leto v Kreševcih, ni bil »odpuščen«, a plače ni dobil. Tako so ustavili plačo tudi Mariji Hninovi, ki je tudi učila tri leta »na kredit«, ter bi nemara gladu umrla, da bi je ne živila učiteljeva žena iz sosednje vasi. — 4. junija se je hotela obesiti Angela Mivievičeva, žena bolnega učitelja, ki je na svojo prošnjo za dopust bil odpuščen. Lani so odpustili učiteljico Leont. Pollovo po 22letni službi ter ji dali 500 glđ. odškodnine. Sedaj trpi revica glad, in gališko učiteljstvo mora zanjo nabirati, da bi ne umrla lakote.

* **Iz ljubosumnosti.** Iz Budimpešte javljajo: Dne 21. t. m. je ustrelil bogat posestnik Fran Erl svojo ženo, otroke in nekega uradnika, na katerega je bil ljubosumen. Potem pa je usmrtil še samega sebe.

* **Bestijalna mati.** Iz Szerencsa javljajo zopet strašen čin nečloveške matere. Premožna vdova Samuela Csutorja je zaprla pred osmimi leti svojega sina Štefana v temno luknjo, kjer je ostal do sedaj. Te dni so prišli orožniki slučajno ponoči mimo hiše vdove Csutor ter so čuli tam čudno ječanje. Zbudili so vdovo, ki jim je morala odpreti. In v temni čumnati so našli nekaj groznega. Na gnili slami, ki je bila vsa polna črvov, je ležal prav malo oblečen deček, katerega je bilo samo okostje; govoriti ni mogel. Ko so ga prinesli na zrak, se je takoj onesvestil. Nečloveška mati je izpovedala, da je zaprla dečka v luknjo, ker bi se rada omožila, in jej je bil na poti; sosedom je pa rekla, da je v Tisi utonil.

* **Učitelj v shrambi za brizgalnico.** V Vshodnji Prusiji je vprašal učitelj pri generalnem komandu, kdaj boče treba iti na orožne vaje. Ker se ni poslužil pripravnega pota za svojo prošnjo, so ga zaprli za 24 ur v shrambo za brizgalnice iste vasi. Učitelj je ječi, kjer se zadržujejo navadno sami potepuhi in vlačuge!

* **Tihotapčeva osveta.** Na rusko-nemški meji cvete tihotapstvo, katero hoče ruska vlada izkoreniniti z vsemi sredstvi. Te dni je zasačil ruski finančni stražar tihotapca, ki je nesel iz Prusije v živalskih mehurjih špirit. Ker ga stražar ni maral izpustiti, je tihotapec namah mehur zagnal njemu v obraz ter se je špirit razlil. Z vžgalico je kar v hipu zapalil špirit na stražarju ter zbežal. Rešili so stražarja sicer delavci, ki so bili ne daleč na delu, a stražar najbrž ne bo okreval.

* **Musolino ujet.** Iz Rima poročajo, da so ujeli Musolina že pred tednom, a šele v sredo so dognali njegovo identito. Musolino je priznal 14 umorov in 17 ponesrečenih napadov. Izjavil pa je, da ne bo izpovedal ničesar več, če ga bodo žalili. »Moril nisem, nego se le maščeval svojim sovražnikom. Osveto pa ukazuje gospod Bog sam«, je dejal. Musolino je bil oblečen kmetiško, a se vede jako lepo. Vendar pa je precej ničemern ter se baha, ker se zanima zanj tudi neitalijansko časopisje.

* **Rajni Humbert straši.** Fotograf Bertolani je presenetljivo podoben ranjkemu laškemu kralju. Minolo nedeljo se je v mraku izprevažal memo vojašnice. Pred vojašnico je bil neki vojak iz Monze, ki je kralja jako dobro poznal. Zgledavši fotografa je zbežal misleč, da je to Humbertov duh. Prišel je drug vojak na stražo, toda, kadar se je v pol uri fotograf vračal, zbežal je tudi ta. Zdaj pa je došel častnik ter na kolesu dohitel fotografa, ki mu je pojasnil, da ni z onimi na večnosti v nikaki zvezi.

* **Lečenje sušice.** Iz Novega Jorka poročajo, da so našli končno gotovo sredstvo zoper tuberkule. Iznašel je novi sistem neki Fran Crôte iz Liona. Glavni princip sistema je elektrika, s pomočjo katere se skozi luknjice v koži uvajajo snovi premo v pljuča, ki uničujejo tuberkule in lečijo ona mesta, katera so

bacili razjedli. Vsekakor se učenjaki silno ogrevajo za ta način zdravljenja. Crôte stopi v slučaju, da njegov sistem res obvelja, v vrsto onih dobrotnikov človeštva, med katere pripadata Jenne in Pasteur.

Književnost.

— **„Cecilija“.** Cerkvena pesmarica. I. del. — Drugi, popravljeni in pomnoženi natis. Uredil Anton Foerster. — Izdala in založila družba sv. Mohorja v Celovcu. Celovec 1901. — Tako je torej izšel v drugi izdaji že dolgo časa pogrešani in povsod iskani prvi del priljubljene »Cecilije«, ki toli izvrstno služi cerkvenim zborom na Slovenskem. Nova izdaja je v jezikovnem oziru izboljšana, slabše ali za cerkvene zборе pretežke pesmi so nadomeščene z boljšimi in praktičnejšimi, do dejanih pa je tudi nekaj novih lepih zborov. Gotovo je družba sv. Mohorja ustregla s to izdajo najživejši potrebi ter ji gre zato vse priznanje!

Telefonska in brzovajna poročila.

Ilirska Bistrica 24. oktobra. Danes je prišel z brzovlakom knezoškof Jeglič blagoslovljat kapelo trnovskih nun. Sprejem bil je jako jalov. Razun uradništva in nekaj starih ženic se ni sprejema nihče udeležil.

Dunaj 24. oktobra. Tudi današnja seja poslanske zbornice je bila jako živahna. Zbornica je najprej dognala razpravo zaradi izgredev v Litovelu. V imenu češkega kluba je Pacak protestoval proti temu, da so nemški radikalci psovali Stranskega in zagrozil zbornici, da bodo Čehi izvajali konekvence. Vetter je obžaloval postopanje nemških radikalcev, rekši, da nima sredstev, da bi je zabranil. Končno besedo je dobil Stransky. Nemški radikalci so ga pustili v miru, on pa je z njimi in s Pernerstorferjem ostro obračunal. Pri glasovanju je zbornica soglasno priznala nujnost stavljenega predloga in soglasno sprejela prvi del tega predloga, s katerim se vlada pozivlja, naj dogodke v Litovelu strogo preišče. Drugi del predloga zahteva, naj se krivci kaznujejo. Nemške stranke so upale, da se ta del predloga odkloni. Glasovali so proti njemu in, misleč, da imajo večino, se Čehom rogali, ali bili so v zmoti. Zbornica je tudi ta del predloga dr. Stranskega sprejela s 139 proti 122 glasom, na kar so se seveda Čehi Nemcem rogali. Seja traja še. Prihodnja seja bo jutri.

Dunaj 24. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice je poslanec Peschka podal nujni predlog zastran odprave terminske kupčije na žitni borzi, socialni demokrat Schummeier pa nujni predlog, naj se razveljavijo določbe kazenskega zakona glede motenja vere.

Dunaj 24. oktobra. Danes se je naposled vendar doseglo porazumljenje glede razprave pri prvem branju proračuna. Vsega skupaj pride 26 govornikov do besede. Značilno je, da se contra vpišejo tudi češki konservativni veleposestniki. V imenu takozvanega Šusteršičevega kluba bo govoril — Pogačnik!!

Dunaj 24. oktobra. Ker se oglašajo vedno novi nujni predlogi, se dela na to, da bi se seje delile tako, da bi se v jedni razpravljalo o proračunu, v drugi pa o nujnih predlogih.

Dunaj 24. oktobra. Danes se razglasi protokol o porazumljenju mej Mladočehi in češkimi agrarci.

Budimpešta 24. oktobra. Cesar je vsprejel dra. Bärnreitherja v avdijenci.

Beligrad 24. oktobra. V skupščini je nastala stagnacija, ker se stranke ne morejo zjediniti glede adrese.

Pariz 24. oktobra. Generalni štrajk rudarjev in premogarjev je odložen na nedoločten čas.

London 24. oktobra. Lord Salisbury se je z Riviere povrnil sem, da predseduje seji ministrskega sveta, v kateri se zopet jedenkrat določi, kako hitro končati vojno v Južni Afriki.

Izjava.*)

Pred kratkim našlo se je na Savi pri Litiji truplo utopljenke, hčere lesnega trgovca g. A. K. iz Litije.

Neka babja sivojka, katera ima sicer kup smetij pred lastnim pragom, a je s svojim zlobnim jezikom že marsikomu zagrenila bivanje v našem sicer prijaznem trgu, troji izmišljeno govorico, da sem živel jaz v nekakem razmerju z nesrečnico, katero razmerje je našla bajé v najunem prijateljskem občevanju, dasiravno je imela pokojnica dovolj znano ljubavno razmerje z nekim sedaj iz Litije odsotnim železniškim uradnikom.

Jaz imenujem javno vsacega, kdor glede moje osebe kaj takega trdi ali trditi zamore, podlega lažnika in nesramnega obrekovalca in bodem proti slehernemu raznašalcu tacih lažij, naj si bude že potem Peter ali Pavel, postopal sodnijsko.

V Litiji, dne 23. oktobra 1901.

Rudolf Starovasnik,
zasebni uradnik.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (2325)

Zahvala.

Predsedništvo Št. Peterske moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izvršuje svojo prijetno dolžnost ter izreka na tem mestu najtoplejšo zahvalo velerodnemu gospodu dr. Valentinu Krisperju, odvetniku v Ljubljani, za izredno čast in velikodušen čin, da je blagohotno postal pokrovitelj Št. Peterske moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Slava mu!

Ljubljana, dne 23. oktobra 1901.

Vera Štajmer, t. č. predsednica.
Martin Malenšek, t. č. predsednik.

Umrlji so v Ljubljani:

V deželni bolnici:

Dne 20. oktobra: Jurij Zekol, žagar, 25 let, vnetje možganske mreže.

Dne 21. oktobra: Anton Pajk, kajzar, 58 let, prisad.

Dne 22. oktobra: Jožefa Kosem, računskega oficijala žena, 26 let, Krakovski nasip št. 22, jetika.

V hiralnici:

Dne 21. oktobra: Ivan Mivšek, delavec, 30 let, jetika.

Dne 22. oktobra: Jernej Šolar, delavec, 40 let, bula.

Dne 23. oktobra: Barbara Rozina, delavka, 59 let, pljučnica.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806,2 m. Srednja letna količina padavine 786,6 mm

Okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Močnina v 24 urah.
23	9. zvečer	740,3	10,3	sl. zahod	megla	
24	7. zjutraj	741,3	7,2	brevzetr.	megla	29 mm.
	2. popol.	741,1	11,3	sl. sever	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 11,1°, normala: 9,1°.

Dunajska borza

dne 24. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98,40
Skupni državni dolg v srebru	98,25
Avstrijska zlata renta	118,80
Avstrijska krona renta 4%	95,50
Ogrska zlata renta 4%	118,55
Ogrska krona renta 4%	92,80
Avstro-ogrski bančni delnice	1616 —
Kreditne delnice	620,50
London vista	239, —
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117,25
20 mark	23,45
20 frankov	19,03
Italijanski bankovci	92,40
C. kr. cekini	11,31

Če otroci pri umivanju jokajo

je to največkrat le krik na pomoč proti pomilovanju vredni uporabi toaletnih mil polnih sode. Matere, katere ljubite svoje otroke, umivajte svoje dojenčke in otroke le z najbolj milim ter toščje bogatim Doeringovim milom s savi! Pri tem milu je popolnoma zanesljivo, da je nepokvarjeno čisto ter prosto rezkosti sode. Dobiva se povsod po 60 vinarjev. Generalna zaloga: A. Motsch & Co., Wien X. Glavna zaloga imata: Vaso Petričič in Anton Krisper v Ljubljani. c (591-3)

Zahvala.

Povodom smrti našega preljubljenega očeta, oziroma brata, gospoda

Josipa Wardo

c. kr. rudniškega lekarnarja

izrekamo tem potom častitemu c. kr. rudniškemu nadsvetniku g. J. Schmietu, vsem p. n. gospodom uradnikom, sl. rudniški godbi in požarni bramb. sl. veteranskemu društvu, častitim gg. pevcem, kakor tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancom najpriščajše zahvalo za mnogobrojno spremstvo predragega ranjčega k zadnjemu počitku in za krasne podarjene vence. (2329)

Žalujejoči ostali:

Hermína, Pavel in Karl, otroci.
Julij Wardo, Avgust Wardo, župnik, postaj. načelnik v p. brata.

Idrija, dne 21. vinotoka 1901.

Izurjen stenograf

v slov. in remškem jeziku, z večletno prakso, kaligraf z brzo kurentno pisavo (2299-3)

išče službe.

Ponudbe pod „Stenograf“ na upravništvo „Slov. Naroda“.

Specijalna trgovina za kavo

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte priporoča

kavo Santos dobrega okusa po gl. 1.— kilo
„Nellgherry“ aromatično-krepkega okusa „140“
„Piraldy“ najfinjšega okusa „160“
Poštne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno špicerijsko blago v najboljši kakovosti. (12-205)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

Mejnarodna panorama.

V poslopju meščanske bolnice.

Vstop s sadjarskega trga. — (Pogačarjev trg.)

Umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celem svetu v polni istini.

Naj ne zamudi nihče ogledati si velezanimivo

potovanje ob Reni

katero je razstavljeno samo do sobote, 26. oktobra t. l.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2330)

Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojsake do narednika 20 h.

Radi opustitve trgovine proda jako dobre

vinske sode

od 3—5 hl **Alojzij Olifčič, Staritrg** na Notranjskem. (2208-4)

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Paris, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Pizen, Marjine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, (direktni voz I in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Solnograda, Lince, Steyra, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Pizna, Prage, (direktni vozovi I in II. razreda), Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Genevo, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaj. Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 35 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1393)

Pozor!

Jutri in vsak petek se dobé (2201-3)

v gostilni „Miramar“ različne, sveže in okusno pripravljene

morske ribe.

Na mnogobrojno zahtevo častitih dam otvorim s 1. novembrom t. l.

pouk v šivanju perila

v svojem salonu na Dunajski cesti št. 17 hotel „Evropa“ 2328-1 desne stopnjice, III. nadstropje.

Lepo stanovanje

obstoječe iz jedne velike sobe in kuhinje, odša se takoj za 84 gl. na leto. Poizve se v Jenkovih ulicah št. 4 (Vodmat). (2326)

Gospodična

mlada, iz boljše hiše, dobra šivilja, želi brezplačno nastopiti v trgovino na deželi ali v mestu, toda le v dobro hišo. Več se izve v mestni posredovalnici za delo in službe. (2327)

Gostilna s pekarijo

obstoječa iz pekarijske sobe, 2 gostilniških prostorov, salona za 300 oseb, ledenice, kleti za vino, kleti za zalogo piva, dveh sob za stanovanje in shrambne sobe, dá se v najem pod ugodnimi pogoji v Smartnem pri Litiji.

Natančneje pri lastniku Janezu Wakonigg-u istotam. (2312-2)

Žirove, smrekove storže in želod

kupuje po najvišjih cenah na cele vagone in tudi manj v vsakem številu

Anton Renko

trgovec v Trziču

kamor naj se ponudbe naslové. (2332-1)

Kupujte in zahtevajte

povsod le svinčnike, ki nosijo napis:

„Svinčnik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Ti svinčniki so novo blago in zanesljivo dobri ter iz svetovnoznane avstrijske tvrdke Hardtmuth-ove in nič dražji od drugih.

Svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ naj se vpeljejo v vse šole, saj dična naša družba skrbi največ za narodne šole in vsak krajcar jej dobro dojde. (2331-1)

Z blagim namenom je združeno dobro blago.

Cena 12 ducatov:

K 142. K 270. K 450. K 504. K 684.

Št. 100 št. 90 št. 301 št. 302 št. 504

Glavna zaloga ima

trgovina Ivana Bonača v Ljubljani.

Preklic.

Podpisani **Hugo Böhm** preklicujem svoje, tvrdko **Ivan Jax mlajši v Ljubljani** zadevajoče, v številkah 238, 239 in 241 „Slov. Naroda“ priobčene trditve, kot popolnem neresnične.

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1901.

Hugo Böhm.

(2324-1)

V gostilni pri „Novem svetu“

se dobe sledeča stara in nova vina:

star in nov jeruzalemec, ljutomerčan, bela in rudeča štajerska in dolenska vina, črno istrijsko vino ter vedno sveže Koslerjevo carsko pivo. Ukusna mrzla in gorka jedila so ob vsakem času na razpolago.

Za mnogobrojen obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

(2302-2)

Val. Mrak, gostilničar.

Američanski skrob na lesk

Fritz Schulz jun., Actiengesellschaft
Lipsko in Heb (Eger)

zajamčeno prost vseh škodljivih snovij.

Ta dostej neprekošeni skrob se je prav izredno obnesel; ima v sebi vse za dober uspeh potrebne snovi v pravem razmerju, tako, da je vporaba vedno gotova in lahka. Zaradi mnogih ponarejanj naj se pazi na gorenjo tovarniško znamko, ki je natisnena na vsakem zavoju. Cena zavojju 24 vinarjev. Dobiva se v skoro vseh špicerijskih in drogerijskih trgovinah in prodajalnicah mila. II. 2 (2065-2)

Zlata svetinja
Pariska razstava
Pariz 1900.

Antonio Ferlan pok. Giorgia Rovinj (Istrija).

(2215-4)

Zaloga vin lastnega pridelka, terana, belega vina, belega moškata, svetlo rudečih in rudečih vin. Pošiljajo se na zahtevanje vzorci in ceniki.